

Bezdroża

travelbook

Budapeszt i Balaton

ERGO
HESTIA

Ubezpieczenie
w podróży

Autor: Monika Chojnacka, Waldemar Kugler (uzupełnienia)

Redaktor prowadzący: Paweł Sondej

Redakcja: Urszula Czerwińska

Korekta: Barbara Faron

Redakcja techniczna i skład: MSP Studio Magdalena Suchy-Polańska

Opracowanie kartograficzne: Magdalena Krocza

Źródło danych kartograficznych: OpenStreetMap contributors;

www.opendatacommons.org/licenses/odbl

Projekt okładki: hotmedia

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autorzy oraz wydawnictwo Helion dolożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawnictwo Helion nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Wydawnictwo Helion

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

księgarnia internetowa: <http://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/?bebud1>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie I

ISBN: 978-83-246-8561-5

Copyright © Helion, 2014

- **Kup książkę**
- **Poleć książkę**
- **Oceń książkę**
- **Księgarnia internetowa**
- **Lubię to!**
- **Nasza społeczność**

Budapeszt i Balaton

Kup książkę

Poleć książkę

Muzeum Rzemiosła Artystycznego

Najpiękniejszy budynek Budapesztu, świetnie reprezentujący węgierską secesję; spacer po salach muzeum jest niezapomnianym przeżyciem.

Pałac Greshama

Przepiękny budynek, który służy dziś jako hotel, jedna z najbardziej monumentalnych budowli Pesztu.

Kościół Macieja

Kościół koronacyjny, który niegdyś został zamieniony na meczet. Z zewnątrz olśniewająco jasny, w środku zachwycająco ciemny, na każdym wywiera ogromne wrażenie.

Parlament

Jedna z najbardziej imponujących neogotyckich budowli Budapesztu zachwyca rozwiązaniami architektonicznymi oraz precyzją detali.

Centralna Hala Targowa

Z uwagi na swoją architekturę ciągle zdobywa nagrody w konkursach architektonicznych na całym świecie, poza tym nie ma w Budapeszcie barwniejszego miejsca do robienia zakupów.

Pomnik Milenium

Monumentalna budowla, stojąca na największym placu stolicy – placu Bohaterów. Wywołuje wrażenie nie tylko na przyjeźdźnych, ale i na mieszkańcach Budapesztu.

MUZEA I GALERIE

Muzeum Historii Wojen

Dla wszystkich zainteresowanych historią wojen, które przetoczyły się przez terytorium Węgier.

Muzeum Kolejki Podziemnej

Najstarsze w Europie kontynentalnej metro to atrakcja dla każdego.

Muzeum Sztuk Pięknych

Największa poza Hiszpanią kolekcja dzieł El Greca to tylko jedna z atrakcji galerii – aby zobaczyć zbiory kilkupiętrowego muzeum, trzeba poświęcić co najmniej parę godzin.

Muzeum Aquincum

Ruiny rzymskiego obozu są dzisiaj niedocenianą atrakcją – warto zobaczyć, jak było rozwinięte społeczeństwo w czasach rzymskich.

Węgierska Galeria Narodowa

Galeria rodzimego, węgierskiego malarstwa i rzeźby to gratka dla tych miłośników sztuki, którzy szukają nowych wrażeń.

Muzeum Poczty

Znajduje się w jednym z mieszkań przy alei Andrásyego, zadziwia eksponatami oraz sposobem opowiadania ich historii.

Kup książkę

Poleć książkę

Muzeum Historii i Religii Żydowskiej

Historia Żydów jest historią Europy, tak więc wizyta w tym muzeum to ważny punkt na turystycznej mapie zwiedzania Budapesztu.

Kup książkę

Poleć książkę

MIEJSCA, KTÓRE TRZEBA ZOBACZYĆ

Kąpielisko Széchenyiego

To największe kąpielisko termalne w Europie jest wyjątkowo dogodnie położone w budapesztańskim Lasku Miejskim.

Dom Terroru

Mimo że wzbudza kontrowersje, jest odwiedzany przez rzeszę turystów, a to już stanowi wystarczającą zachętę, by pójść w ich ślady.

Góra Gellérta

Wygrywa wszystkie rankingi w konkursie na najładniejszą panoramę Budapesztu. ▽

Kup książkę

Poleć książkę

Kup książkę

Poleć książkę

Wzgórze Zamkowe z kościołem Macieja i Pałacem Królewskim

To tu krzyżują się losy węgierskich bohaterów historycznych, a przeszłość spotyka się z teraźniejszością.

Kościół w skale

Zasługuje na uwagę nie tylko z racji swojego położenia, ale także za sprawą polskiego ołtarza, który Polaków nieraz wzrusza do łez.

Zamek Vajdahunyad

Powstały początkowo z tektury i drewna, teraz po ponad 100 latach istnienia dalej cieszy swoim widokiem i zadziwia niepowtarzalną kompilacją stylów architektonicznych. ➤

Plac Bohaterów

Plac kojarzący się nie tylko z pomnikiem Milenium, ale także z Muzeum Sztuk Pięknych, którego zbiory zachwycają.

Kup książkę

Poleć książkę

Najpiękniejsze budowle Pesztu

TRASA 4

PLAC KOSSUTHA – PARLAMENT – PLAC WOLNOŚCI – BAZYLIKA ŚW. STEFANA – KOŚCIÓŁ EWANGELICKI I MUZEUM BIBLIJ – MUZEUM NARODOWE – PLAC KALWINA – MUZEUM RZEMIOSŁA ARTYSTYCZNEGO

Trasa 4 prezentuje rozrzucone po peszteńskim śródmieściu XIX-wieczne budynki, których wspaniała architektura miała wyrażać węgierskie ambicje i dążenia narodowe oraz podkreślać świetlaną przeszłość Węgier. Po drodze można podziwiać ogromny gmach Parlamentu, wznoszoną przez kilkadziesiąt lat bazylikę św. Stefana, najwybitniejszy przykład węgierskiego klasycyzmu – Muzeum Narodowe oraz perłę budapeszteńskiej secesji – Muzeum Rzemiosł Artystycznych. Na trasie do obejrzenia są również węgierskie insygnia królewskie.

PLAC LAJOSA KOSSUTHA

Na rozległy **plac Lajosa Kossutha** dojeżdża czerwona linia metra. Wielki plac o powierzchni 65 tys. m² powstał równocześnie z gmachem Parlamentu i początkowo nosił jego imię. Nową nazwę przejął od postawionego tu w 1927 r. pomnika wodza rewolucji 1848–49, Lajosa Kossutha.

Plac Kossutha to dla Węgrów – podobnie jak plac Bohaterów – miejsce pamięci narodowej oraz symbol ich narodowych ambicji i dumy. Bez wątpienia najważniejszym budynkiem przy placu jest gmach

★ **Parlamentu** 📍 Országház, www.parlament.hu; wstęp: V–X pn.–pt. 8.00–18.00, sb.–nd. 8.00–16.00, XI–IV pn.–nd. 8.00–16.00, zwiedzanie wyłącznie z przewodnikiem; bilet normalny 3500 Ft, ulgowy 1750 Ft, do zakupu w bramie X lub na stronie www.jegymester.hu/parlament. Trudno dziś wyobrazić sobie Budapeszt bez charakterystycznej sylwetki Parlamentu. Jego wymiary są następujące: 268 m długości, 123 m w najszerszej, środkowej części, 96-metrowa kopuła i prawie 18 tys. m² powierzchni.

Rozpisany w 1882 r. konkurs na najlepszy projekt wygrał Imre Steindl, wyraźnie zainspirowany neogotyckim gmachem londyńskiego Parlamentu. Zgodnie z duchem czasu stworzył jednak dzieło eklektyczne, którego ornamentacja wyraźnie nawiązuje do gotyku, a plan i układ przestrzenny powiela wzorce renesansowe i barokowe.

Umieszczając sale posiedzeń obu izb parlamentu w bliźniaczych, położonych symetrycznie względem kopuły salach, Steindl nadał też budowli charakter symboliczny – wyraził w kamieniu równość wyższej i niższej izby.

Ciekawym rozwiązaniem było umieszczenie głównej fasady gmachu od strony rzeki, natomiast głównego wejścia (strzeżonego przez dwa lwy Béli Markupa) w mocno wysuniętym do przodu środkowym ryzalicie od strony placu Kossutha. Główną fasadę zdobi 88 posągów władców węgierskich, począwszy od siedmiu legendarnych wodzów madziarskich. Posągi z drugiej strony budynku przedstawiają natomiast książąt siedmiogrodzkich, wybitnych wodzów i rycerzy.

Kup książkę

Poleć książkę

▲ Sala Kupałowa

Prace budowlane zaczęły się w 1885 r. i trwały 17 lat. Każdego dnia zatrudnionych było 1000 robotników. Jednocześnie już w 1896 r., podczas obchodów milenijnych, w budynku odbyło się pierwsze uroczyste posiedzenie parlamentu. Obiekt ma 27 bram, 29 klatek schodowych i jest zaopatrzone w 13 wind.

Prowadzące od głównej bramy schody wiodą do paradnego holu, którego sufit zdobią przykuwające uwagę trzy wielkie freski Károlya Lotza: *Apoteoza ustanowienia praw*, *Apoteoza Węgier* oraz herb węgierski trzymany przez anioły. W małej niszy na lewej ścianie ustawiono w 1904 r. popiersie twórcy gmachu, Imre Steinla, dłuta Alajosa Stróbla.

Główna brama budynku przeznaczona jest wyłącznie dla wysokich rangą delegacji państwowych. W 2000 r., z okazji 1000-lecia chrześcijaństwa na Węgrzech, wniesiono tędy w uroczystym orszaku Świętą Koronę oraz pozostałe insygnia królewskie, które umieszczono następnie w **Sali Kupałowej**. Wysokie na 27 m gwiaździste sklepienie tej

16-bocznej sali podtrzymują filary, na których znajduje się 16 barwnie pomalowanych posągów cynkowych, przedstawiających najwybitniejszych królów węgierskich i książąt siedmiogrodzkich z księciem Arpadem na czele.

Nie sposób opisać wszystkich sal gmachu Parlamentu. Wypada też zaznaczyć, że nie wszędzie są wpuszczani zwiedzający. W budynku oprócz sali posiedzeń (od 1949 r. jednoizbowego) parlamentu mieszczą się także apartamenty premiera, prezydenta Republiki Węgierskiej i przewodniczącego parlamentu.

Oprócz Sali Kupałowej warto zobaczyć przedsionek dawnej Sali Senatu, zwanej dziś Kongresową, z barwnymi pirogranitowymi posągami – wypalnymi tą samą metodą, co kafle w słynnych zakładach Zsolnay w Peczu – symbolizującymi m.in.: Rolnictwo, Hodowlę, Przemysł i Handel, oraz samą **Salę Kongresową**. Ta ostatnia, zbudowana w kształcie podkowy, jest zdobiona herbami panujących na Węgrzech dynastii

(wśród nich Jagiellonów) oraz dwoma malowidłami Mátyása Jantyika: przedstawieniem ogłoszenia *Złotej bulli* przez Andrása II w 1222 r. oraz ślubowania wierności Marii Teresie przez szlachtę węgierską w Bratysławie w 1741 r. Co ciekawe, sala już w momencie oddania budynku do użytku była klimatyzowana. Niestety, dawny system opierający się na wprowadzaniu w stan lotny lodu jest dziś zbyt drogi i obecnie używany jest mniej skomplikowany, nowoczesny system klimatyzacyjny.

W korytarzu prowadzącym do sali znajduje się długi rząd specjalnych podstawek na hawańskie cygara, na których gaszenie senatorowie nie mieli czasu, spiesząc na obrady... Czasy się najwyraźniej zmieniły, dziś pałacy (cygara?) parlamentarzyści muszą chodzić do specjalnej, odizolowanej palarni.

Zwierciadlanym odbiciem Sali Kongresowej w południowym skrzydle budynku jest **Sala Sejmowa**. Zdobią ją dwa historyczne malowidła Zsigmonda Vajdy. Jedno przedstawia otwarcie Zgromadzenia Narodowego

w 1848 r., a drugie – koronację Franciszka Józefa na króla Węgier w 1867 r. W przedsionku tej sali znajdują się freski tego samego artysty, ukazujące świat legend madziarskich i huńskich, m.in. legendę o cudownym jeleniu oraz o śmierci księcia Budy.

Na krańcu południowego skrzydła mieści się słynna **Sala Munkácsyego**. Swoją nazwę zawdzięcza ona autorowi imponującego obrazu *Honfoglalás*, przedstawiającego wjazd księcia Arpada do podbitej Pannonii. Scena ta, pokazana bardziej jako przyjazne spotkanie niż hołd składany zwycięskiemu wodzowi, swego czasu wzbudziła niechęć wielu parlamentarzystów. Było to jednym z powodów, dla których dzieło nie trafiło na Salę Sejmową.

Na krańcu północnego skrzydła znajduje się natomiast **Biblioteka Parlamentarna**, zawierająca najbogatszy na Węgrzech księgozbiór z zakresu nauk o państwie i prawie. Można do niej wejść przez XXV bramę.

Warto wspomnieć jeszcze o dwóch salach wychodzących na rzekę. Pierwsza z nich

▲ Parlament nocą

Kup książkę

Poleć książkę

Kup książkę

Poleć książkę

to Hol Myśliwski, czyli sala jadalna Parlamentu. Jej nazwa pochodzi od imponującego fresku Aladára Kőrösfőia-Kreischa, przedstawiającego księżących braci Attyłę i Budę na polowaniu. Druga to tzw. Sala Gobelinowa, w której w latach 20. XX w. zawieszono ogromny gobelin projektu Gyuli Rudnaya o wymiarach 9 na 3,6 m. Pracę tę – inspirowaną kilkoma linijkami *Kroniki Anonymusa* – wykonało w ciągu dwóch lat 30 tkaczek.

W sąsiedztwie gmachu Parlamentu znajduje się cały szereg pomników wybitnych wodzów, polityków i literatów węgierskich. Warto wymienić tylko najważniejsze z nich. Po lewej stronie od głównego wejścia do Parlamentu stoi **pomnik Franciszka II Rákóczyego** (1676–1735), pozbawionego przez Habsburgów tronu księcia Siedmiogrodu, który stanął na czele powstania

narodowego w latach 1703–11. János Pásztor przedstawił księcia na stojącym dęba rumaku. Na cokole wyryto po łacinie hasło powstania: „Za Ojczyznę i Wolność” oraz (na drugiej stronie pomnika) pierwsze słowa słynnej odezwy Rákóczyego: „Odnowiły się trwale rany szlachetnego narodu węgierskiego”.

Nieco dalej w 1991 r. postawiono symboliczny pomnik ofiar ostrzelanej przez policję polityczną ÁVH manifestacji z 25 października 1956 r. W 1965 r. ustawiono natomiast na placu maszt flagi węgierskiej. Podczas świąt narodowych sprawowana jest tu warta honorowa. Autorem podstawy masztu był Zsigmond Kisfaludi Strobl.

Za masztem wznosi się **pomnik Lajosa Kossutha** (1802–94), wodza rewolucji 1848–49. Co ciekawe, jest to już druga wersja monumentu. Pierwszą – autorstwa

Jánosa Horvaia – odsłonięto w 1927 r. Dzieło nie zyskało jednak uznania. W 1952 r. zdecydowano się ustawić nowy pomnik, który zamiast przygnębienia i rezygnacji wyrażałby entuzjazm, jaki towarzyszył wybuchowi węgierskiej rewolucji. Nowy posąg Kossutha wyrzeźbił Zsigmond Kisfaludi Strobl, a otaczające wodza postacie są dłuta Andrása Kocsisa i Lajosa Ungváriego.

Naprzeciwko gmachu Parlamentu stoją dwa interesujące budynki. Pierwszy z nich to były Pałac Sądu Najwyższego, zbudowany w latach 1893–96 według planu Alajosa Hauszmana – jedno z najbardziej charakterystycznych dzieł węgierskiego eklektyzmu, łączące w sobie formy renesansowe i barokowe. Zdobienia na fasadzie wiążą się tematycznie z sądownictwem i prawem – nad sześciokolumnowym środkowym ryzalitem i zamykającym go tympanonem

wznosi się attyka z posągiem jadącej trójkonnym rydwanem Temidy. Pomnik ten to dzieło Károlya Senyeiego. Natomiast grupa rzeźb Györgya Zala w środkowej części tympanonu przedstawia proces sądowy, w rogach zaś dwie alegorie męskie: ustanawiania i nauczania prawa. Autorami pozostałych rzeźb na fasadzie są inni znani rzeźbiarze z przełomu wieków: Gyula Donáth, József Róna i János Fadrusz.

Od 1972 r. w budynku mieści się **Muzeum Etnograficzne** **Néprajzi Múzeum**, Kossuth Lajos tér 12; www.naprajzi.hu; wstęp: wt.–nd. 10.00–18.00; bilet normalny 1400 Ft, ulgowy 700 Ft, w którym poza wystawą stałą, dotyczącą tradycyjnej kultury wsi węgierskiej, zobaczyć można bardzo ciekawe ekspozycje czasowe. Ponadto w imponującym holu muzealnym, ozdobionym alegorycznym freskiem Károlya Lotza,

▼ Neogotycki gmach Parlamentu

Kup książkę

Poleć książkę

Kup książkę

Poleć książkę

Budapeszt i Balaton

- majestatyczny Dunaj
- królewska Buda i wielkowiejski Peszt
- mosty i metro
- dzielnica żydowska
- kąpieliska termalne

fot. na okładce: Shutterstock.com

Budapeszt jest z pewnością jedną z najpiękniejszych stolic Europy. Turyści przybywają tu dla monumentalnej architektury i ciekawych muzeów, dla uroku naddunajskich krajobrazów, dla kąpeli w gorących źródłach, bijących pod wzgórzami Budy. Nawet krótki pobyt w stolicy-zdroju to okazja skosztowania potraw powszechnie cenionej węgierskiej kuchni i delektowania się tokajem. A kiedy zechcemy odetchnąć od wielkowiejskiej atmosfery, warto pojechać nad pobliski Balaton i przekonać się, że w pełni zasługuje na miano „węgierskiego morza”.

 travelbook to Twój niezastąpiony towarzysz podróży. Wskaże najważniejsze atrakcje, podpowie, czego szukać poza głównymi szlakami, i wprowadzi w świat miejscowych obyczajów. Znajdziesz w nim opisy najciekawszych regionów i miast, a sprawdzone informacje praktyczne ułatwią zaplanowanie podróży. Przewodnik uzupełniają czytelne mapy, starannie dobrane zdjęcia i liczne ramki z ciekawostkami. Wszystko to w połączeniu z poręcznym formatem i atrakcyjną szatą graficzną sprawia, że Travelbook to najlepszy wybór dla ciekawych świata.

 Bezdroża
Przewodniki Ludzi Ciekawych

Sprawdź najnowsze promocje:
• <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane:
• <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
• <http://bezdroza.pl/newsletter>

Helion SA
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
e-mail: bezdroza@bezdroza.pl
<http://bezdroza.pl>

ISBN 978-83-246-8561-5

9 788324 685615 >

Cena 24,90 zł

PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW
w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA WYDAWNICZA
 Helion SA